

Külalisdirigendi edu Verdi

Kunagi varem pole külaline Rootsist näinud Estonia koridorides ja valvelaua ooteruumis nii paljusid rõõmsate nägudega edasi-tagasi sõeluvaid kooriliikmeid ja orkestrante. Ja seda siis, kui on käimas pingelised proovid Verdi noorpõlveoperi "Nabucco" (Nebukadnetsar) järjekordse kolme eten-
duse eel.

Ei ole siin mingit stressi ega väsimust hoolimata ka hilisõhtustest proovidest. Vahetan paar sõna oma heade tuttavate, koorilauljate Aiki Haugi ja Maaja Rumesseniga, keda tunnen Estonia Göteborgi ja Stockholmi külalis-etenduste ajast. Ka noor sõber, kooriliige Piia Lindmaa otse õhetab vaimustusest.

Saan aru, et kolme eten-
duse puhuks kohale sõitnud külalisdirigent, 39-aastane Carlos Spierer Berliinist on teinud imet, sisendades tervele ansamblile laulu- ja män-
guindu. Ka lauljate ja orkestri poolel oli möödunud hooajal rahulolematust ja pingeid. Spierer olla inimlikult lihtne ja arusaaja oma käitumises, rohkem "semu" kui despootlik dirigent puldis.

Kuna lavastaja Arne Miku au ja kiitus langeb Tallinna toodud dunaamilisele Carlos Spiererile, püüangi tema jutule saada "Nabucco" esimesele etendusele järgneval proovivabal esmaspäeval. Kõrvus ikka veel kumisemas vaimustusetorm, mis ei tahtnud lõppeda – nii publiku kui terve ansambli poolt.

Üllatus on suur, kui meie intervjuu algab rootsi keeles. Carllose isa on töötanud konsertmeistrina Stockholmi Filhamoonikutega ja poeg, kes sündis Rootsist 1963. a., jõudis

poisikesepõlves isegi rootsi koolis käia. Ka tema alustas isa järgedes viuliga, õppis Lääne-Saksamaal ja hiljem USAs Houstoni ülikoolis, teenides osa õpperahast viulda-
jana mitmes orkestris. Aga erialaks sai lõpuks dirigeerimine ja 1987. a. pälvis ta Schleswig-Holsteini muusikafestivalil esimese auhinna dirigendina.

Carlos Spierer on juhatanud mitmel pool oopereid ja kontserte, ka Göteborgis ja Stockholmis. Elab nüüd alaliselt Berliinis abikaasa ja kahe väikese tütreaga. Pärast hooaega 1994/1995 valis ta vabakutselise karjääri, dirigeerides nii Caracases, Göteborgis kui Frankfurdis. Ta on jõudnud töötada paljude nimekate orkestritega Saksamaal, Taanis, Belgias, Rootsist, Soomes, Norras ja USAs.

Kutse Estoniasse tuli Spiererile tema soome agendi Pekka Pohjola kaudu, kes tea-

tas, et lavastaja Arne Mikk otsib "Nabuccole" dirigenti. Lavastus, mille esietendus toimus 27. septembril 1996, otsustati taas lavale tuua.

Teeme oma intervjuu siiski saksa keeles, poetades kõne sekka berliinlaste humoristlikke väljendeid, mida grammatikaraamatus ei leia. Carlos Spierer selgitas, miks ta Estonia kutse vastu võttis:

– Kuna ma kunagi varem pole Eestis käinud, ja just olin vaba ning Verdi on minu lemmik, vastasin jaataval. Proovid algasid septembri lõpul ja kuna ooperit esietendusest saadik oli mängitud oma kuuskümmend korda, oli kõik näitejuhi poolt paika pandud. Koor näis väga paindlik, orkester tunneb Verdit hästi – nii võisin oma kavatsatud muudatusi ette võtta. Suureks abiks oli, et Arne Mikk ja mõned teised estoonlased hästi saksa keelt valdavad.

Li "Nabuccoga" Estonias

KÜLALIS-
DIRIGENT

Carlos Spierer
Estonia värskelt
värvitud fassaadi
ees.

Foto:
Karin Saarsen

JASSI
ZAHHAROV
(paremal)
ennast jumalaks
kuulutanud
Babüloonia
kuningana
uhkes tiibadega
raudrüüs.

Estonia
fotoarhiiv

Milliseid muudatusi partituuris võtsite ette?

– Peaasjalikult muutsin temposid. Mina lähenesin tervele asjale energilisemalt, kiiremalt, n-ö *Schwung*’iga, mida ameeriklased *drive*’iks nimetavad.

– “Nabucco” oli ju Verdi esimene suur ooper, esietendusega aastal 1842 Milaanos, ja tema suur edu. See on ka kindlasti Verdi kõige valjuhäälselt ooper kandvate kooripartiidega. Kui juhatada kõike aeglaselt, mõjuks ooper staatiliselt, stagneeritult.

– Muutsin ka orkestri fra-seeringut, lühendasin lõpp-akorde, ei venitanud midagi. Pöörasin tähelepanu ka *italianitale*, see tähendab, et jälgisin lauljate itaalia keele fra-seeringute tõusu ja mõna ega venitanud viimaste sõnade ja silpide pikkusega. Lauljad ei nurisenud, kuna nad oma teksti juba nii hästi teadsid. Vene solistid – Mihhail Agafo-

nov Ismaele osas ja Jekaterina Melnikova kuninga sohitütre rollis – on hea võorkeelte oskuse (saksa, inglise, itaalia) ja suurte kogemustega rahvusvahelised solistid. Eesti solistidele istusid nende osad nagu valatud.

Ja millised on teie lem-mikooperid?

– Muidugi Mozart, siis Verdi, Wagner, Puccini, Richard Strauss ja Alban Berg.

Lõpuks jutustab Spierer, et ta on Tallinnas oma vabal ajal palju jalutanud. Eriti meeldis talle vanalinn. Ka noore Eesti Vabariigi majanduslik tõus on imponeeriv. Ta tuleb meeleldi “Estonia” teatrisse tagasi. Detsembris pidi Carlos Spierer juhatama Gävles.

Näitejuht Arne Miku ja lavakunstnik Eldor Renteri koostöös valminud Vana Testamendi-aineline ooper neljas

vaatuses on terviklik suursaavutus. Renter on teinud imet luues peegलिएktidega monumentaalse templi tausta. Eri-nevate sõdalaste rüüd on omaette värvisümfoonia.

Lugu on Babüloonia kuninga Nebukadnetsari (604–562 e. Kr.) pöörasest tõusust ja kohutavast langusest. Ta vallutas hiilgava väepealiku Süüria, Foiniikia ja Palestiina. Hävitas Jeruusalemma ja orjastas juudid. Tunneme ju väljendeid nagu Paabeli torn ja Paabeli vangipõlv. Orjastatud juutide koor “Lenda, möte, kuldseil tiivul” ongi ooperi tuntuim pala.

Intriigi punub kuninga sohitütar Abigaille. Kui kuningas (Jassi Zahharovi hiilgeroll) edujoovastuses enese jumalaks tõstab, tabab teda taevane karistus, ta kaotab mõistuse. Abigaille kuulutab enda kuningannaks ja saadab surma kuninga lihase tütre Fenena (Riina Arienne).

Imponeeriv on Mati Palm ülempreester Zaccariana. Baali suurpreestrit kehastab Mart Mikk. Andekas bariton loobus hiljuti turneedega lauljakarjäärist oma väikelastega perekonna heaks ja tegutseb iseiseisva ettevõtjana. Oma näitejuhist isa tungival palvel esines ta oma kunagises paraadrollis kolmel oktoobrikuu etendusel.

Süngel ooperil on siiski õnnelik lõpp. Kuningas kahetseb oma kuritegusid ja saab mõistuse tagasi. Koos ustavate sõdalastega päästab oma tütre ja selle kaaslased surmast. Nabucco ülistab heebreallaste kõikvõimast jumalat ja töötab juuda rahva templi taastada. Kuri Abigaille ei näe muud lahendust kui paluda andestust ja võtta mürki.

Tragöödiale elas kaasa
KARIN SAARSEN